

بررسی شیوع نقص دیدرنگی در دانش آموزان پسر شهر تهران

دکتر علی رضائی شکوه^۱، دکتر عبدالحمید نجفی^۱

^۱ استادیار، گروه چشم پزشکی، بیمارستان امیرالمومنین (ع)، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد پزشکی تهران

چکیده

سابقه و هدف: نقص دید رنگی عارضه‌ای نسبتاً شایع است که در جنس مذکر بیشتر دیده می‌شود. اکثر انواع اختلال دید رنگی ارثی و گاه اکتسابی است. هدف از انجام این مطالعه، بررسی فراوانی نسبی نقص دید رنگی در دانش آموزان پسر مقطع راهنمایی در شهر تهران و تعیین شیوع انواع کوررنگی در آنها است.

روش بررسی: این مطالعه به صورت توصیفی بر روی ۵۰۰ دانش آموز پسر مقطع راهنمایی در ۵ منطقه جغرافیایی شهر تهران انجام شد. همه دانش آموزان از طریق نمونه‌گیری تصادفی و روش خوشه‌ای طبقاتی انتخاب و توسط آزمون تشخیصی دفترچه مخصوص "ایشی‌هارا (Ishihara)" از نظر کوررنگی مورد مطالعه قرار گرفتند.

یافته‌ها: ۲۶ (۵/۲٪) دانش آموز پسر مبتلا به کوررنگی بودند که از این تعداد ۱۸ نفر دچار نقص نسبی و ۸ نفر کوررنگی کامل بودند. از بین دانش آموزان دچار نقص نسبی کوررنگی، ۱۲ نفر دوترانومالی (۲/۴٪ کل) و ۶ نفر پروتانومالی (۱/۲٪ کل) داشتند و از بین دانش آموزان دچار نقص کوررنگی کامل، ۳ نفر دوترانوپیا (۰/۶ درصد کل) و ۵ نفر پروتانوپیا (۱٪ کل) داشتند.

نتیجه‌گیری: فراوانی نقص دید رنگی در این مطالعه کمی کمتر از نتایج سایر کشورهاست. تحقیقات انجام شده بر روی کوررنگی در ایران اندک است و بررسی‌های وسیع‌تر در هر دو جنس و ارزیابی با آزمون‌های دیگر کوررنگی می‌تواند راهگشای یافتن این نقیصه باشد تا فرد بتواند با دید بازتری برای آینده خود برنامه‌ریزی کند.

واژگان کلیدی: کوررنگی، دوترانومالی، پروتانومالی، دوترانوپیا، پروتانوپیا، ایشی هارا، نقص دید رنگی.

مقدمه

دانستن اپیدمیولوژی یک بیماری، می‌تواند راهنمای خوبی برای نحوه برخورد با آن در سطح کلان باشد. کوررنگی یا Color Blindness اگرچه بیماری چندان شایع و خطرناکی نیست، ولی عارضه‌ای شناخته‌شده و معروفی است که به دلیل عدم توانایی افراد در تشخیص رنگ‌ها گاه ممکن است مشکل‌آفرین باشد (۱). کوررنگی می‌تواند در یک کارگر که مشغول چیدن سبب قرمز از درختی پر از برگ‌های سبز است مشکل‌ساز باشد و یا در یک متخصص خنثی‌سازی بمب برای چیدن سیم قرمز یا سبز او را سرگردان کند (۱).

کوررنگی بیشتر ارثی است و در پسرها خیلی شایع‌تر از دخترهاست (۵-۱). دلیل انتخاب پسران برای این مطالعه، شیوع بیشتر بیماری و نیز اهمیت آنها برای انتخاب شغل است. از آنجایی که در سنین دوره راهنمایی، کشف یک خطای بینایی می‌تواند برای انتخاب شغل در آینده و پیشگیری از مشکلات احتمالی موثر باشد، این مطالعه در دانش آموزان دوره راهنمایی انجام شد (۵-۱).

Color Blindness یا کوررنگی در اکثر موارد ارثی و وابسته به کروموزوم X است که به علت کاهش یا عدم وجود رنگدانه‌های حساس به ۳ نور قرمز، سبز و آبی در گیرنده‌های نوری شبکیه (فتورسپتورها) مخروطی ایجاد می‌شود. کوررنگی می‌تواند نسبی یا کامل باشد (۱، ۲، ۴). نوع نسبی می‌تواند به صورت Anomalous Trichromacy یا اختلال دیدرنگی نسبی هر ۳ رنگ و Protanomaly یا کاهش دیدرنگ سبز و Deuteranomaly یا کاهش دیدرنگ سبز باشد. کوررنگی کامل

آدرس نویسنده مسئول: تهران، بیمارستان امیرالمومنین (ع)، بخش چشم پزشکی، دکتر عبدالحمید نجفی،

(email: h_najafi@iautmu.ac.ir)

تاریخ دریافت مقاله: ۱۳۸۴/۱۲/۱۶

تاریخ پذیرش مقاله: ۱۳۸۵/۵/۲۵